

بسم الله الرحمن الرحيم

بررسی آفات اخلاقی معاشرت در زندگی راههای در مان آن
مروزی بر بحث هفته گذشته

در هفته‌های گذشته در ادامه سلسله مباحث «آفات اخلاقی معاشرت و راههای درمان آن» درباره بدگمانی سخن گفتیم؛ آثار آن و راههای درمان آن را بررسی کردیم و آن بحث به پایان رسید.

بررسی آفت زخم زبان

امروز به یکی دیگر از آفات بسیار مهم معاشرت می‌پردازم؛ آسیبی که شاید همه ما کم‌وبیش هم زخم آن را خورده‌ایم و هم گاهی ناخواسته بر دیگران وارد کرده‌ایم: «زخم زبان». گاهی دست انسان کسی را مجروح نمی‌کند، اما زبان او قلبی را مجروح می‌کند. بدن ممکن است پس از چند روز یا چند ماه بهبود پیدا کند؛ اما گاهی یک همسر، یک فرزند، یک پدر، یک مادر یا یک دوست می‌گوید: «من هنوز جمله‌ای را که بیست سال پیش به من گفت، فراموش نکرده‌ام». این نشان می‌دهد که همه زخم‌ها روی بدن نیست.

نگاه قرآن به گناه زخم زبان

قرآن فقط به «چه گفتن» توجه ندارد؛ به «چگونه گفتن» هم توجه دارد

خداوند در آیه ۵۳ سوره اسراء می‌فرماید: (وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ بَيْنَهُمْ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُّبِينًا) «به بندگان من بگو سخنی را بگویند که بهترین باشد؛ زیرا شیطان میان آنان فساد و دشمنی ایجاد می‌کند؛ همانا شیطان برای انسان دشمنی آشکار است.» دقت کنید؛ خداوند نفرمود فقط حرف حرام نزنید؛ حتی نفرمود سخن «حسن» بگویید؛ فرمود: (الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ) یعنی در میان چند شیوه‌ای که می‌توانی حرفت را بیان کنی، بهترین شیوه را انتخاب کن.

دقت عمل در گفتار

ممکن است حرف من درست باشد، اما شیوه گفتنم غلط باشد.
ممکن است تذکر من بجا باشد، اما لحن من تحقیرآمیز باشد.
ممکن است فرزندم اشتباه کرده باشد، اما من حق ندارم شخصیت او را بشکنم.
ممکن است همسرم خطایی کرده باشد، اما اصلاح خطا با زخمی کردن شخصیت او تفاوت دارد.

تعریف و مصادیق زخم زبان

زخم زبان دقیقاً چیست؟

زخم زبان فقط فحش و ناسزا نیست. گاهی انسان هیچ کلمه زشتی هم به کار نمی‌برد، ولی طرف مقابل را می‌شکند. طعنه، کنایه آزاردهنده، تحقیر، سرزنش مداوم، مسخره کردن، مقایسه تحقیرآمیز، منت گذاشتن، یادآوری شکست‌های گذشته و بیان نقطه ضعف کسی با هدف شکستن شخصیت او از مصادیق آزار زبانی است. مثلاً به فرزند بگوییم: «تو اصلاً عرضه این کارها را نداری.» به همسر بگوییم: «از خانواده شما بیشتر از این انتظار نمی‌رود.» به کسی که اشتباه گذشته‌اش را جبران کرده بگوییم: «تو همان آدم سابقی؛ من تو را می‌شناسم.»

آثار زخم زبان

بررسی چهار اثر زخم زبان

اثر اول: زخم زبان شخصیت انسان را می‌شکند

گاهی ما می‌خواهیم رفتار کسی را اصلاح کنیم، اما شخصیتش را تخریب می‌کنیم. این دو کاملاً متفاوت‌اند. به فرزند می‌توان گفت: «این کاری که انجام دادی درست نبود.» اما اگر بگوییم: «تو آدم بی‌عرضه‌ای هستی» دیگر رفتار او را نقد نکرده‌ایم؛ هویت او را هدف گرفته‌ایم.

قرآن کریم در آیه ۱۱ سوره حجرات می‌فرماید: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ... وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ﴾ (پس ای کسانی که ایمان آورده‌اید، هیچ گروهی از گروه‌ها را مسخره مکن، چنانکه ممکن است آن‌ها خیرتر از شما باشند... و یکدیگر را با لقب‌های زشت متنباز مکن. تعبیر قرآن عجیب است: «وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ» (خودتان را عیبجویی نکنید). در حالی که انسان دیگری را مورد طعن قرار داده است؛ چرا می‌گوید «خودتان»؟ چون جامعه ایمانی یک پیکر است؛ وقتی شخصیت برادر مؤمن را می‌شکنی، در حقیقت بخشی از پیکر خودت را زخمی کرده‌ای.

اثر دوم: زخم زبان محبت را به کینه تبدیل می‌کند.

بعضی اختلاف‌های خانوادگی از یک مسئله بزرگ شروع نشده‌اند؛ از یک جمله شروع شده‌اند.

وقتی انسان جمله‌ای گفت و طرف مقابل جواب داد؛ دیگری برای اینکه کم نیاورد جمله شدیدتری گفت؛ و ناگهان یک مسئله کوچک تبدیل شد به یک نزاع بزرگ. امیرالمؤمنین علیه‌السلام می‌فرماید: «إِيَّاكَ وَمُسْتَهْجَنَ الْكَلَامِ فَإِنَّهُ يُوْغِرُ الْقُلُوبَ» (از سخن زشت و ناپسند بپرهیز؛ زیرا دل‌ها را پر از کینه می‌کند. یعنی بعضی کینه‌ها محصول کلمات ما هستند. گاهی می‌پرسیم: چرا همسرم نسبت به من سرد شده؟ چرا فرزندم دیگر با من حرف نمی‌زند؟ چرا برادرم از من فاصله گرفته؟ خوب است گاهی به جای بررسی رفتار آنها، آرشو کلمات خودمان را مرور کنیم. شاید فاصله امروز، نتیجه جمله‌ای باشد که دیروز گفته‌ایم.

اثر سوم: زخم زبان امنیت عاطفی خانواده را از بین می‌برد

خانه باید جایی باشد که انسان در آن احساس امنیت کند. یعنی فرزند بداند اگر شکست خورد، می‌تواند به خانه برگردد. همسر بداند اگر اشتباهی کرد، می‌تواند درباره آن صحبت کند. اما اگر هر اشتباهی تبدیل به تحقیر شود، افراد خانواده کم‌کم پنهان‌کار می‌شوند. چرا؟ چون می‌ترسند حقیقت را بگویند و تحقیر شوند. اینجاست که سخن پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله معنا پیدا می‌کند: «الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ» (مسلمان کسی است که مسلمانان از زبان و دست او در امان باشند). دقت کنید: پیامبر ابتدا فرمودند: «مَنْ لِسَانِهِ» گاهی خطر زبان از خطر دست بیشتر است. من باید از خودم سؤال کنم: آیا خانواده من از زبان من احساس امنیت می‌کنند؟ آیا فرزندم می‌تواند اشتباهش را برای من تعریف کند؟ یا قبل از گفتن، فکر می‌کند: «اگر بفهمد، ابرویم را می‌برد؛ تحقیرم می‌کند؛ دوباره اشتباه ده سال قبل را هم به رخم می‌کشد.» این یک معیار جدی برای اخلاق خانوادگی است.

اثر چهارم: بعضی زخم‌های زبان حق الناس می‌شود

گاهی اوقات تصور می‌کنیم چون چیزی را فقط گفتیم، تمام شد. اما اگر با زبان، آبروی کسی را بردم، شخصیتش را شکستم، او را تحقیر کردم یا قلب مؤمنی را آزردم، مسئله فقط میان من و خدا نیست. قرآن در سوره احزاب آیه ۵۸ می‌فرماید: ﴿وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بَغْيٌ مَّا اكْتَسَبُوا فَقَدْ احْتَمَلُوا بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُبِينًا﴾ «کسانی که مردان و زنان مؤمن را بدون آنکه مستحق آن باشند آزار می‌دهند، بار بهتان و گناه آشکاری را بر دوش گرفته‌اند.» بنابراین آزار مؤمن مسئله کوچکی نیست. گاهی یک «ببخشید» می‌تواند جلوی باقی‌ماندن یک حق را بگیرد. چه اشکالی دارد پدر به فرزندش بگوید: «دیروز عصبانی بودم؛ آن جمله‌ای که گفتم درست نبود؛ مرا ببخش.» آیا شخصیت پدر کوچک می‌شود؟ نه؛ در چشم فرزند بزرگتر می‌شود. چه اشکالی دارد زن یا شوهر بگوید: «من حق داشتم از آن رفتار ناراحت باشم، ولی حق نداشتم آن‌گونه با تو حرف بزنم.» این جمله خانواده را نجات می‌دهد.

بسم الله الرحمن الرحيم

خطبه دوم

روز یکشنبه روز ولادت امام حسن عسکری علیه السلام

ائمه معصومین علیهم السلام مخصوصاً امام حسن عسکری علیه السلام برای مدیریت عالم اسلام و شیعیان شبکه ای منسجم و تشکیلاتی را رقم زدند که نمونه آن توقیع امام حسن عسکری (علیه السلام) به اسحاق بن اسماعیل نیشابوری بود این نامه یکی از مهم‌ترین و جامع‌ترین اسناد راهبردی در شبکه وکالت است امام(ع) در این نامه، اسحاق را مأمور می‌کند که مفاد آن را به شیعیان خراسان ابلاغ کند و آنان را به اطاعت از ابراهیم بن عبده، وکیل امام(ع) در آن دیار، فراخواند. همچنین امام(ع) تأکید می‌کند که اسحاق باید با جناب عثمان بن سعید عمری (نایب اول امام زمان)، دیدار کند و اموال جمع‌آوری‌شده را به او بسپارد. بازخوانی این نامه می‌تواند برای فهم ساختار دینی در شرایط سخت و غیبت کبری راهگشا باشد محتوای این نامه چهار قسمت است یکی اینکه ساختار سازمان وکالت را مشخص می‌کند دوم اینکه مبانی اعتقادی امامت و ولایت را با استناد به آیات قرآن مشخص می‌کند سوم اینکه وظایف مالی شیعیان را مشخص می‌کند چهارم اینکه با اسباب شناسی انحراف و کوتاهی های شیعیان می‌پردازد

در واقع این نوع توقیعات و نامه ها نشان می‌دهد امام در هر شرایطی از دین خدا صیانت و حفاظت می‌کند و اگر امروز می‌بینیم دشمن با تمام توان به جنگ اسلام و مبانی ریشه دار آن که امامت و ولایت است هجوم آورده است و روز به روز رسوا تر می‌شود به سبب عنایت و توجه امام معصوم در زمان غیبت و همان شبکه سازی و تشکیلاتی است که در طول تاریخ تا به امروز و تا زمان ظهور و پیروزی نهایی وجود دارد

روز سه شنبه روز وفات حضرت معصومه سلام الله علیها است یک نکته را به این مناسبت عرض کنم

حضرت معصومه سلام الله علیها چهار شرافت منحصر بفرد دارند یکی نسبی که بشارت تولدش را امام صادق علیه السلام قبل از تولد پدر حضرت معصومه دادند دومین شرافت تبعی بود یعنی از نظر خلقت و خلق و منطق اشبه به ائمه بودند که مهم تر از نسبی است به طوری که به تعبیر امام صادق علیه السلام همه شیعیان به شفاعت او وارد بهشت می‌شوند سومین شرافت اقترابی یعنی همراهی با ائمه در درک و فهم لذا امام کاظم علیه السلام در وصف او فرمودند فداها ابوها و چهارمین قرابت قرابت انتصاری است یعنی ناصر و یاری کننده دین بودند

لذا امروز حضرت معصومه بهترین الگو برای دختران و زنان جامعه می‌باشند چرا که چند گانه های مهمی را در خود جمع کردند یکی عفت و حضور اجتماعی، علم و بصیرت، جوانی و مسئولیت پذیری، هجرت و تمدن سازی، ولایت پذیری و مقاومت در برابر طاغوت

امروز دختران ما باید بدانند راز ماندگاری آنان حفظ جایگاه عظیم خود با جرکت در مسیر درست تاریخ که عفت و علم و مسئولیت پذیری و یاری کننده دین خدا با حفظ خود از اسباب های مخرب غرب و دامهای آنان است

مقاومت و پیروزی های امروز یمن، نمایشگاه تجلی آیه ها و تحقق وعده های الهی است و سرزمینی که معادلات استکبار را درهم ریخت

آزادسازی مناطق راهبردی یمن و تسلط بر باب‌المندب، یک پیروزی صرفاً بشری نیست؛ بلکه تحقق عینی وعده الهی و حاصل ایمان، توکل و استقامت رزمندگان است. سنت قطعیت نصرت الهی، ثابت می‌کند که یاری خداوند به یاری دین او گره خورده است، و نه به محاسبات مادی و موازنه قدرت.

هشت سال دفاع مقدس و پیروزی ها امروز در یمن نمونه هایی تاریخی و الگوهای عملی برای مقابله با گفتمان سازش و تسلیم است

همانگونه که آزادسازی خرمشهر معادلات جنگ تحمیلی علیه ایران را تغییر داد و جهانیان را به شگفتی واداشت، عملیات اخیر رزمندگان انصارالله که منجر به تسلط بر تنگه راهبردی باب‌المندب گردید، هم معادله نبرد با سعودی‌ها را تغییر داد و هم، جهانیان از این پیروزی بزرگ انصارالله شگفت‌زده شدند. همان‌طور که دیروز خدا خرمشهر را آزاد کرد، امروز همان خدا باب‌المندب را آزاد کرد و جبهه مقاومت را موقعیتی جدید از جهت قدرت عطا کرد

دشمن در هشت سال دفاع مقدس چهار راهبرد داشت در واقع جنگ تحمیلی یک پروژه بین‌المللی برای مقابله با اسلام انقلابی بود که با پیروزی انقلاب اسلامی رقم خورد که راهبرد دشمن به غیر از مقابله با اسلام انقلابی تجزیه ایران و جلوگیری از سازندگی کشور و حفاظ از رژیم صیہونیستی بود که به لطف خدا ویاری امام زمان و هدایتی‌های امام و مقاومت رزمندگان اسلام تا به امروز همه رهیبردهای آنان با شکست مواجه شده است

آنچه مهم است روایت این سنت الهی است که باید به نسل جدید با ساز و کار و ادبیات هنرمندانه و به روز و در قالب هایی که امروز در دست جوانان است به آنان منتقل کرد.

تورمی که در ایران افتاده منشأش چیست ؟

نرخ ارز، تحریم، کسری بودجه، ناترازی بانک‌ها، رشد نقدینگی، قیمت انرژی، انتظارات و محدودیت تولید همگی در دوره‌های مختلف بر سطح قیمت‌ها اثر گذاشته‌اند ولی همه اینها در یک سطح نیست این وضعیت ترکیبی از فشارهای بیرونی و سازوکارهای داخلی است شوک خارجی مثل ارز جرقه می‌زند ولی به تنهایی تورم تولید نمی‌کند به نر می‌رسد باید تیم اقتصادی دولت و مجلس با همدیگر به طور ویژه نسبت به وضعیت موجود سازوکاری را در دست بررسی قرار دهند از طرفی دست‌هایی در اقتصاد وجود دارد که باید قطع شود این باید توسط قوه قضائیه رقم بخورد دست‌هایی که در دست عوامل خارجی برای کم کردن تاب اوری مردم و تسلیم ایران یکی شده است

مردم انصافاً تحت این شرایط پای کار نظام هستند ولی بی‌انصافی است نسبت به قشر متوسط به پایین جامعه فکری نشود تورم ثروت ثروتمندان را زیاد می‌کند و جیب مستضعفین را خالی می‌کند

روز چهارشنبه آغاز سال تحصیلی و بازگشایی مدارس که هفته آینده انشاءالله پیرامون آن صحبت خواهیم کرد و روز شنبه روز بزرگداشت استاد سیدمحمدحسین شهریار روز شعر و ادب فارسی که به شاعران اینی و عزیزان تبریک عرض می‌کنم